

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

Ei lausuttavaa

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Kunnan järjestämisvastuulta on ajateltu rajattavan pois sosiaali- ja terveystalouden yritysten ja hyvinvointialueiden palveluyksiköissä syntyvän jätteen jätehuollosta riippumatta siitä, mikä on asumisen ja siihen liitettyjen erilaisten sosiaali- ja terveystalouden palvelujen keskinäinen painoarvo yksikön palvelukokonaisuudessa. Ongelmaksi muotoutunee se, miten palveluyksikkö määritellään ja mitkä palvelut kuuluvat sen piiriin.

Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta 790/2022 määrittelee palveluyksikön siten, että se on julkisen tai yksityisen palveluntuottajan ylläpitämää toiminnallista ja hallinnollisesti järjestettävää kokonaisuutta, jossa tuotetaan sosiaali- ja terveystalouden palveluja.

Kuuluvatko esimerkiksi neuvola, palveluasuminen (tuettu asuminen ja yhteisöllinen asuminen), terveyskeskus, kouluterveydenhuollon toimipiste, lastensuojelulaitokset, perheryhmäkodit, psykiatriset palveluasumisen kohteet, ensi- ja turvakodit, päihdehuollon laitokset ja palvelupisteet ja vastaanottokeskusten kaltaiset laitokset laissa olevan palveluyksikön määritelmään? Miten jätehuolto järjestetään esimerkiksi kauppakeskuksen tai muun isomman kokonaisuuden yhteydessä oleviin palveluyksiköihin?

Kunnan vastuulle jäisivät kotitalouskiinteistöt ja vapaa-ajan kiinteistöt, mukaan lukien sellaiset kiinteistöt, joihin hyvinvointialue tai yritys tarjoaa sosiaali- ja terveystalouden palveluja, mutta ei itse asumispalvelua (esimerkiksi sosiaalihuoltolain 21 a §:n mukainen tuettu asuminen määritellään siten, että se on itsenäistä asumista, jota tuetaan sosiaaliohjauksella. Tuettua asumista järjestetään henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee hyvinvointialueen apua tai tukea itsenäiseen asumiseen

tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä). Lisäksi kunnan vastuulla olisi rakennus- ja purkutoiminnassa syntyvän jätteen jätehuolto muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta. Asumispalvelu ja palveluyksikkö termeinä tarvitsevat tarkennusta hyvinvointialueen moninaisten ja kehittyvien palvelumuotojen vuoksi.

Miten jätehuolto järjestetään, jos kiinteistöissä osa kuuluu kunnan ja osa hyvinvointialueen vastuulle? Jääkö silloin koko kiinteistö kunnan vastuun ulkopuolelle? Kiinteistössä voi olla esimerkiksi satoja vuokrasopimuksia, tai rakennus voi olla vuokrattu, mutta ei koko kiinteistö ja vuokrattuja tiloja voi olla paljon tiloittain tai kerroksittain. Näin ollen kiinteistö pitää myös määritellä asianmukaisesti.

Lisäksi kenellä on selvittämismvastuu tai tiedottamisvastuu liittyen jätehuollon järjestämismvastuuseen. Tähän laki ei ota kantaa. Vastuu jätehuollon järjestämismvastuusta voi olla mm. kiinteistön omistajalla, vuokraajalla, palvelun tuottajalla tai kunnalla.

35 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

Sekajätteen kuljetukselle ei synny tarjontaa, jos jätettä syntyy vähän. Terveydenhuollon hoitotoiminnan jäte on vaarallista jätettä, joten kunnan vastuulla ei ole järjestää sen kuljetusta. Hyvinvointialueen vuokrakohteita voi olla vähän, joten vuokrakohteiden määrä voi muodostua ongelmaksi jätteen kuljetukselle hyvinvointialueella. Samassa kiinteistössä voi lisäksi olla kunnallista toimintaa ja muuta toimintaa (esim. koulu ja kouluterveydenhoito&hammashoitola), joten niissä tapauksissa vastuu voisi jäädä kunnalle jätteen kuljetuksessa.

Lisäksi olisi selkeytettävä tilanteita jätteen keräämisessä niissä tapauksissa, missä jätteet ovat osittain esimerkiksi hyvinvointialueelta tulleita ja osittain esimerkiksi kauppakeskuksen muilta toimijoilta. Jätelaissa ei ole mainittu myöskään mitään omistussuhteista eli kenen vastuulle näissä tapauksissa jää jätteen kuljetus (palveluntuottajan, vuokraajan vai omistajan).

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Ei lausuttavaa

Siirtymäsäännös

Päijät-Hämeen hyvinvointialue ehdottaa, että siirtymäaika on sama kuin jätelain 32 a §:ssä ja hyvinvointialueudistusta koskevan siirtymäajan kanssa.

Muuta huomioitavaa

Ei lausuttavaa

Santala Jukka
Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Hämäläinen Riitta-Maija
Päijät-Hämeen hyvinvointialue - Tukipalvelut